

Орелиен

Откъс от книгата

Луи Арагон

Когато Орелиен видя за пръв път Беренис, тя му се стори направо грозна. Изобщо не му хареса. Не му се понрави облеклото ѝ. Той лично никога не би изbral такъв плат. По въпроса за платовете си имаше определено мнение. Този десен се срещаше на всяка втора жена. Какво можеше да се очаква от жена с име на източна принцеса, която очевидно пет пари не дава дали се облича с вкус, или не. Този ден косите ѝ бяха безцветни, неподредени. А късо подстригани коси изискват постоянни грижи. Орелиен не би могъл да каже дори дали е руса, или кестенява. Едва-едва я бе погледнал. И от този бегъл поглед му бе останало само смътно, общо впечатление, навяващо усещане на скука и раздразнение. Той самият се запита защо. Странно не-съответствие. Тя като че ли беше по-скоро дребничка, бледа... Ако се казваше Жан или Мари, едва ли би си спомнил по-късно за нея. Но Беренис! Смешен предразсъдък! Ето какво го ядосваше.

Това име му напомняше един стих от Расин, стих, който не му излизаше от главата в окопите по време на войната, както и по-късно, когато го демобилизираха. Не че му звучеше особено хубаво или че съдържаше някаква двусмислена, необяснима красота, а чисто и просто защото го преследваше и тогава, както и сега.

Залутан ще съм аз задълго в Цезарея...

Орелиен и поезия... Но ето че този стих се въртеше упорито в главата му. Защо? Той сам не би могъл да си обясни. Във всеки случай това нямаше нищо общо с историята на Беренис... другата Беренис, истинската... Впрочем Орелиен си спомняше съвсем бегло тези стихове, като романс, и то изтъркан романс. Освен това Беренис от Расиновата трагедия беше тъмнокоса. Цезарея се намираше някъде към Антиохия, Бейрут. И беше подмандатна територия. Да, силно мургава, с гривни за чудо и приказ, превземки, безкрайни воали. Цезарея... хубаво име за град. Или за жена. Но във всички случаи хубаво име. Цезарея... „Залутан ще съм аз...“ Е, наистина съвсем оглуявам. Не мога да се сетя как се наричаше героят, който казва тези думи – висок, измъчен тип, меланхоличен, отпуснат, с черни като въглен очи, типичен маларик... думата ми е за онзи, дето се обяснява в любов на Беренис тъкмо когато тя се готови да се жени в Рим за някакъв подпухнал красавец, който носеше тогата си като търговец на тъкани, излагащ на показ стоката си. Тит. Смях, не смях, тъй беше – Тит.

Залутан ще съм аз задълго в Цезарея...

Този пуст и безмълвен град сигурно е имал широки улици. Сполетян от бедствие град. Претърпял поражение. Обезлюден. Град за тридесетгодишни мъже, на които всичко е дошло до гуша. Каменен град, където бродиш нощем и не вярваш, че някога пак ще съмне. Орелиен ясно съзираше как при шума от стъпките му кучета, изненадани точно когато разкъсват трупове, бягат да се крият зад колоните. Виждаше захвърлени мечове, доспехи. Следи от безславно завършила битка.

Странно, че той, Орелиен, съвсем не се чувстваше победител. Може би защото беше пътувал из Тирол и Залцкамергут, защото беше видял Виена в онзи час, когато водите на Дунав носеха трупове на самоубийци и когато чуждестранните туристи изпадаха в глупаво изстъпление от спадането на валутата. Струваше му се, без сам да си дава ясна сметка,

Орелиен

Откъс от книгата

Луи Арагон

просто тъй, инстинктивно, че той е бил победен там, победен от живота. Напразно си казваше: „Та нали ние сме победителите! ...“.

Все още не можеше да се отърси напълно от войната.

Тя го бе завладяла, преди още той да заживее истински. Орелиен беше от този набор, който служи три години и подлежеше на демобилизация през август 1914 година. Почти осем години под знамената... Орелиен не спадаше към преждевременно възмъжалите млади хора. Младежът, за когото казармата беше разтворила вратите си, не се различаваше много от колежанина, попаднал през 1908 година направа от родителския дом в Латинския квартал. Войната го беше измъкнала от казармата и след дълги години на временно съществуване, станало за него вече навик, го върна на живота. Затова нито опасностите, нито леките момичета бяха оставили истински следи в сърцето му. Той не бе обичал, не бе живял. Беше оцелял и това все пак беше нещо, но понякога, като поглеждаше дългите си, тънки ръце, стройните си крака, младото си, незасегнато тяло, той потръпваше при спомена за миналото, представяйки си своите осакатени другари – тези, които срещаше по улиците, и тези, които нямаше да се върнат никога вече.

Скоро щяха да станат три години, откакто беше свободен, откакто не го търсеха за нищо и можеше сам да подрежда живота си, както му харесва, без всеки ден да му трябва храна заедно с храната на други хора, като в замяна не козираваше вече никому. Беше точно тридесетгодишен, да беше навършил тридесет години през юни. Съвсем голям момък. Той въобще не можеше да мисли сериозно за себе си като за възрастен мъж. Улавяше се дори че съжалява за войната. Без съмнение не за самата война. А за военните години. Не беше още скъсал с тях. Не можеше да навлезе в ритъма на живота. Продължаваше да живее ден за ден, както тогава. Без да иска. От три години все отлагаше за утре часа на решенията. Представяше си, че след този час бъдещето му ще се развива в съвсем друго темпо, по-живо, неспокойно. Обичаше да си представя така бъдещето. Но само да си го представя. Тридесет години. А животът още не беше започнал. Какво очакваше той? Не знаеше да прави нищо, знаеше само да се шляе. И се шляеше.

Залутан ще съм аз задълго в Цезарея...

Може би тъкмо затова си спомняше този класически стих... Беше си донесъл малария от Източния фронт, където служи през последните години на войната. Спомняше си с известна носталгия лекия живот в Солун, гъркините, мимолетните романи, които не могат да заблудят никого, пъстрите националности и непрекъснатото сводничество – по улици, в бани... Орелиен беше над среден ръст, имаше гъсти, черни, сключени вежди, едри черти и набраздена, груба кожа. Тогава си беше пуснал мустаци, но ги обръсна при завръщането си. Не защото някой го беше накарал. Съвсем не. Бяха помолили другого пред него. На една вечеря, където го беше поканил негов приятел, стажант-лекар. Този лекар беше брат на един писател, с когото Орелиен бе служил заедно по време на войната и който, ако не беше загинал, сигурно щеше да стане знаменитост. Точно поради това неговият брат, току-що заселил се в Париж, започна да посещава литературните кръгове, съставящи ядрото на поканените тази вечер. Между гостите беше и една много хубава и много дръзка дама, която заяви, че никога не поглежда мъже с мустаци. Дали тя не подхвърли тези думи заради

Орелиен

Откъс от книгата

Луи Арагон

Орелиен? Той нищо не си въобрази, но лекарят напусна сътрапезниците си за няколко минути и се върна с обръснати мустаци. Банална история и при това известна – съсед по маса на дамата беше един книгоиздател, който разказа случката, и неколцина от авторите, издаващи при него книгите си, я описаха в различни варианти. Защо им бе харесала толкова тази тема? Очевидно има хора, които се чувстват привлечени от злободневките. Впрочем тази злободневка дори не беше оригинална, за съжаление. Но никой не забеляза, че след осем дни Орелиен си обръсна мустаците. Без да предизвика; коментарии. Защото никой не се интересуваше от Орелиен. Някакъв си студент по право, който не си взема изпитите и живурка в кантората на един безспорно много търсен адвокат, но съвсем не от блестящите юристи – гордост на съдилищата. Впрочем случката с мустаците показва всъщност най-добре колко бавно откликаше Орелиен на различните неща. Винаги след дъжд качулка. Чак след един месец той се досети, че неговият приятел, лекарят, сигурно ухажваше тази дръзка красавица. В първия момент това откритие не му направи сърдечно впечатление. Нито си даде сметка, че тази дама му се беше харесала и на него, Орелиен. А сигурно беше така, щом несъзнателно бе обръснал мустаците си заради нея. И той си представяше, че жена, която се казва Беренис, трябва да прилича именно на тази стройна брюнетка с бяла и блестяща кожа, като добре огладено от водите камъче. Затова, когато Барбантан заговори на Орелиен за своята братовчедка Беренис, той я видя във въображението си точно такава (макар че от историята с мустаците бяха минали почти две години).

Оттам дойде и разочарованието. Орелиен се мъчеше да си спомни чертите на тази Беренис. Но не успяваше – единственото нещо, което изплуваше неприятно в съзнанието, беше десенът на костюма ѝ. Грозно бежов, мъхест плат... Но в края на краишата какво го засягаше всичко това.

Той прекара като гребен дългите си пръсти в къдравата си коса. И си помисли за статуите, украсяващи площадите на Цезарея: всичките тези многобройни Диани ловджийки, само тези Диани ловджийки с невиждащ поглед.

И просяци, заспали в нозете им.